

ОБНОВА

Година I, Број 4

травань / април 2004.

Зграда Херцегновске Банке

*Ми знамо да се њриликe српског народа могу њојравиши само исирајним радом.
Зашо се и не уздамо ни у кога, него смо сиремни и одлучни да свршавамо све своје њослове сами.*

Оливера Доклестић
СРПСКА КРЕДИТНА ЗАДРУГА
У ХЕРЦЕГ НОВОМ

Српска Кредитна Задуга, протоколарно удружење са ограниченим јемством оснива се у Херцег Новоме јануара 1904 године а на основу аустроугарског закона о задругама од 9 априла 1873 године. За првог управника постављен је Велимир Ломбардић, контролор је био Максим Сарделић, а благајник

Урош Мандић. Задаци Српске Кредитне Задруге, устројство, управљачко и надзорно тијело, јасно су одређени правилником, а уредност у послу која се види из редовних годишњих извештаја, те повећан број задругара из године у годину говоре о растућем повјерењу у ово новчано предузеће. Тако се наводи у Правилнику који је наравно писан ћирилицом, да је задатак Задруге „да унапређује привреду својих чланова заједничким пословањем и давањем кредита у

*Лазар Доклестич, геоничар Српске Банке и
Директор Херцеговске Банке*

новчаном саобраћају који им је потребит за њихов привредни рад.”

Земљорадничке задруге су биле привредни основ Српске Кредитне Задруге. Прва је основана 1902 године у Каменарима, потом у Мокринама и даље у другим селима. Задруга у Мокринама је најбоље пословала па је 1914 године прослављено успјешних десет година рада. Задруга у селу Камено бројала је 44 члана. У Баошићу је 1906 године основана рибарска задруга са члановима из Јосице, Бијеле и Кумбора. Био је то први пословни подухват, за оно вријеме, јер је задруга склопила уговор са фирмом „Браћа Мардешкић” из Комиже (Вис) за прераду рибе у фабрици која је саграђена у Бијелој, а запошљавала је око 60 радника, углавном жена.

Завршни рачун од 13 децембра 1905 године говори о имовини од 54,394.84 круна, а чиста добит је 1,413.61 круне. Рачун је потписао тадањи управник Велимир Ломбардић. Годину дана касније имовина је увећана скоро два пута, односно износи 171,223.56 круна, а чиста добит је остварење од 4,247.51 круне. Двије године касније, за 1908 годину имовина је процијењена на 351,872.66 круна, а добитак је остварен са 12,722.71 круне. Управник је био Мирко Комненовић,

касније народни трибун, предсједник општине, министар здравља и социјалног старања и народни добротвор. Благајник је био Урош Мандић, касније такође предсједник општине, а контролор Раде Павковић из познате трговачке породице.

У Дубровнику је у августу 1908 године одржан „Први збор српских привредних задруга на Приморју”, на коме је Мирко Комненовић учествовао и потом изабран за потпредсједника Савеза.

Завршни рачун за 1913 годину доноси извештај о капиталу од 821,639.60 круна, а добитак за 1913 годину са пренесеним добитком из претходне године од 5,4347.33 круне износи 17,099.434 круне. Управник је био Мирко Комненовић, благајник Лазар Доклестић, који је преузети ову дужност од Комненовића због његове политичке заузетости, а контролор Задруге је Марко Терзовић.

Слиједи године рата 1914-1918 у којима је поред свих недаћа запамћено веома савјесно вођење послова са задругарским новцем и уз сво давања кредита аустроугарској војсци што се морало испоштовати уз благи отпор који је задруга пружала штитећи интересе својих повјереника и сопствени капитал. Аустриска власт је одлуком котарског поглаварства од 3 октобра 1916 заплијенила сљедеће објекте који у су власништву Задруге: Српски дом, Српски Соко, Српску соколску жупу на Приморју, Српски Соко у Ђеновићу, Српски Соко у Бијелој, стављајући на располагање аустриској војсци.

У новој држави Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца су се сви Савези задруга па и Савез Српских Привредних Задруга на Приморју ујединили у „Главни задружни Савез у Краљевству СХС”. Хрватско-словенско господарско друштво као средишња задруга у Загребу, као мандатор Главног задружног савеза водила је бригу о набавци из иностранства свих пољопривредних алата, машина, средстава за пољопривреду, плаве галице и другог материјала.

Српска Кредитна Задруга је октобра 1920 године основала дионичарско друштво „Херцеговску банку” са сједиштем у Херцег Новоме. Оснивачким капиталом од 600,000 динара у 6,000 деоница свака по 100 динара номиналне вриједности. При томе је Српска Кредитна задруга задржала бар 500 деоница кате-

Ich werde....

*Adolf Schickelsgruber
Вођа њершег немачког царсџива*

Ја ћу...

Јосиф Броз, конобар из Сиска.

Нигде не употребљавајте безусловно будуће време и избегавајте употребу личне заменица „ја”. Не „Ја ћу...” него „Намеравам да...” Или: „Учинићу, ако Бог да.” Никада, никако: „Ја ћу ово, ја ћу оно.” Само Господ Бог има право на будуће време.

*Миодраг Лалевић,
професор народног језика
својим ученицима.*

Дакле нека буде ваша ријеч: да, да; не, не; а што је више од овога ода зла је.

Јеванђеље по Матеју 5.37

САСТАНАК ПОТОМАКА

У јуну 2002 године, на иницијативу Оливере Доклестић, одржан је састанак потомака највећих дионичара из Херцег Новог. Састанку су присуствовали: Песторић Љиљана (у име потомака Перчиновића) и сама банкарски службеник, Лазаров Ђорђе (за потомке Прњат) и други. Обавјештени су о настојањима и иницијативама г. Шашкијевића и новог Управног одбора СБ да се покуша вратити банчин капитал. Закључено је да би било потребно да се обавјести што више потомака некадашњих дионичара, да се пошаљу приступнице г. Шашкијевићу, да потомци дионичара Српске банке узму активно учешће у НГО, (невладиним организацијама) за повраћај одузете имовине, или, чак, да оформе сопствену невладину организацију чији би задатак био окупљање, координација, размјена информација и претраживање по старим, приватним или државним архивима и фондовима Српске банке. Обзиром на заузетост пословима практично је немогуће очекивати већи појединачни ангажман без директног учешћа.

горије 4 и 3. Задруга је банци уступила све послове сем задругарских. Задруга је требала преузме у корист Херцегновске банке 1000 акција „Бокешке банке” из Котора, а да се за исте услове уступе Бокешкој банци акције Херцегновске банке. Препоручује се да Херцегновска, Бокешка и Српска Централна банка у Дубровнику ступе у што је могуће интензивније односе ради јединствене и добре сарадње.

Српска Кредитна Задруга, а потом Херцегновска банка су чувале и поштовале своје улагаче, али и сопствени капитал. Како је задруга узашла позитивно из Првог свјетског рата, тако је Херцегновска банка, упркос хапшењима и прогањањима њених службеника током другог светског рата, породице директора као и самог директора Лазара Доклестића и његовог тамновања на острву Мамула, сачувала све штедне улоге, нарочито девизне и као таква ликвид-

на, дочекала нову власт која је банку национализовала и бесправно присвојила.

ДИОНИЧАРИ ИЗ ХЕРЦЕГ НОВОГ У СРПСКОЈ БАНЦИ

Херцегновски дионичари су у Српској банци заступљени са 7487,50 дионица, односно 57 индивидуалних дионичара са 6751,50 дионица. Осам предузећа или организација је било дионичар ове банке. Најзначајнији дионичари у Херцег новом, са 4295,5 дионица или 57,37% имају: Доклестић Лазар (941), Поповић Милош (867), Терзовић Саво (405), Перчиновић Душан (438), Перчиновић Тодор (545,5), Ширак Јово (337), Доклестић Никола (275), Корнер Андрија (267), Прњат Душан (220). Дионичари су били и: Српска Кредитна Задруга у Херцег Новом са 717 дионица, Херцегновска банка са 510, Манастир Савина са 41.

БОКА КОТОРСКА У СРПСКОЈ БАНЦИ

Овде доносимо делимичан списак Деоничара Српске Банке који су живели на подручју Боке Которске и околине. Моли се свако ко зна за било шта у вези тих деоничара да то јави редакцији овог листа. Уколико власници не затраже да им се отета имовна врати, отета имовина ће припасти хрватској држави.

Бокешка банка, Котор	Антерић, Јулије, Котор
Херцегновска банка, Херцегнови	Боберић, Младен, Врањево
Српска кредитна задруга, Будва	Боберић, Владимир, Котор
Српска кредитна задруга, Херцегнови	Боберић, Милан, Кула
Српска бокешка штедионица, Котор	Буђин, Димитрије, Котор
Српска кредитна задруга, Рисан	Буронић, удова, Елена, Котор
Српски православни манастир, Савина	Буронић, Урос, Котор
Српски фонд женска скола, Котор	Ђатовић, Гојко, Рисан,
Српски народни дом, Херцегнови	Ђирковић, Димитрије, Београд
Заклада епископа Г. Петрановића, Котор	Ђирковић, Стефан, Котор
Ацић, Јосиф Јаков, Бијела	Ђирковић, Шпиро, Котор
	Ђоровић, Димитрије, Дубровник
	Ђоровић, Вук, Дубровник
	Ђоровић, Лазар, Херцегнови
	Ђоровић, Стојан, Дубровник

THE ASSOCIATION OF HEIRS OF THE SHAREHOLDERS OF SRPSKA BANKA УДРУГА НАСЛЕДНИКА ДЕОНИЧАРА СРПСКЕ БАНКЕ

Удруга је регистрована при уреду тајника државе Илиноис и има право јавног наступа.

PRESIDENT: Shaskevich, Michael, Chicago, Illinois;

SECRETARY: Reichelt-Omcikus, Elizabeth, Medford, New York;

TREASURER: Zorich, Diana, Pittsburgh, Pennsylvania;

DIRECTORS: Beric-Maskarel, Karmensita, Etibocoke, Ontario;

Bugarin, Aleksandar, Kansas City, Missouri 66109; Popović, Nenad, Chevy Chase, Mariland 20815.

CORPORATIONS: Привредник – заступан по Ђури Зороји, Загреб и Јелени Табак, Нови Сад. Бокешка Банка, Котор – заступана по Владану Лазаревићу, Котор. Фонд Арсе Пајевића, заступан по Гимназији „Змај Јован Јовановић”, Нови Сад – професор Петар Којић. Манастир Светог Стефана, Сомбор – заступан по Миливоју Недељковићу, намеснику манастира светог Арханђела Михаила. Миловински фонд чиновника и послужитеља Српске Банке – заступан по Михаилу Шашкијевићу, USA. Српски Кредитни Завод д.д. Бјеловар – заступан по Филипу Омчикусу. Српска Православна Црквена Општина, Kansas City, Kansas – заступана по оцу Александру Бугарину, USA. Српска Штедионица Глина – заступана по Даници Крнета-Релић.

Удруга броји преко две стотине чланова који заједнички имају право на преко 120,000 деоница Српске Банке од укупног броја од 570,000 деоница у промету. **ДУЖНОСТ СВАКОГ НАСЛЕДНИКА ЈЕ ДА СЕ УЧЛАНИ У УДРУГУ И ДА БРАНИ ИМОВИНУ СВОЈИХ ДЕДОВА. АКО ТИ НЕ ТРАЖИШ СВОЈУ ДЕДОВИНУ, ОНА ЋЕ ПРИПАСТИ ХРВАТСКОЈ ДРЖАВИ!**

Адреса председника Управног одбора и директора Удруге наследника деоничара Српске Банке: Michael Shaskevich, 9056 South Pleasant Avenue, Chicago, Illinois 60620-5510, Tel. (773)238-7785, E-mail: shaskevich@aol.com

Оливера Доклесић, члан Ујравног одбора Српске Банке

Ђурић, Милена, Сомбор
 Ђурић, Васо, Херцеговци
 Ђурић, Петар, Херцеговци
 Ђурић, др. Давид, Сомбор
 Даниловић, Мато, Херцеговци
 Доклестић, Никола, Херцеговци
 Доклестић, Лазар, Херцеговци
 Ђурић, Петар, Херцеговци
 Ђуровић, Раде, Котор
 Ђуровић, Никола, Сан Франциско, California – USA
 Гојковић, Станко, Кип
 Гојковић, Димитрије, Кип
 Гојковић, Глиго, Херцеговци
 Греговић, Вукосава, Београд
 Греговић, Коста, Трст сада Котор
 Јовановић, Стеван, Рисан
 Јовановић, Десанка, Котор
 Комненовић, Мирко, Херцеговци
 Корнер, Андрија, Херцеговци
 Костић, Тома, Херцеговци
 Ковачевић, Драго, Рисан
 Лаушевић, Даница, Земун
 Лаушевић, Петар, Земун
 Лаушевић, Кристина, Земун
 Лазаревић, др. Филип, Котор
 Лазаревић, А. Софија, Котор
 Лазаревић, др. Војин, Београд
 Лазаревић, Андрија, Котор
 Лепеш, Вилко, Будва
 Лукетић, Томо, Будва
 Лукетић, Петар, Будва
 Марасовић, Мато, Котор

Марић, Ђорђе, Херцеговци
 Марић, Урош, Подгорица
 Марић, Тодор, Херцеговци
 Марковић, Стева, Херцеговци
 Матковић, Божо, покојног Марка, Херцеговци
 Медина, Иво, Будва
 Мијушковић, Лазар, Цетиње
 Мијушковић, Десанка, рођена Јовановић, Херцеговци
 Милетић, Ђуро, Котор
 Милиновић, Божо, Котор
 Митровић, П. Лондон – Грeат Британија
 Митровић, Божидар, Дубровник
 Митровић доктора А., Свјетлана, Херцеговци
 Митровић доктора А., Звјездана, Херцеговци
 Митровић, др. Александар, Херцеговци
 Натиченовић, Зорана удова Јанковић, Херцеговци
 Никовић, Митар, Никшић
 Обрадовић, Вуко, Херцеговци
 Перчиновић, Тодор, Херцеговци
 Перчиновић, Душан, Херцеговци
 Перчиновић, Лако, Херцеговци
 Петровић, Константин-Његош, Дубровник
 Петровић, Богдан, Херцеговци
 Петровић, Александар-Његош, Дубровник

Половинео, удова Мила, Рисан
 Поповић, Милош, Херцеговци
 Поповић-Комненовић, Анђица, Херцеговци
 Прњат, Душан, Херцеговци
 Радимир, Александар, Котор
 Радивовић, Емил, Котор
 Рађеновић, Иво, Будва
 Радојевић, Вељко, Херцеговци
 Радовић, Божо, Херцеговци
 Рађеновић, Иво, Будва
 Рамадановић, Славо и Вељко, Котор
 Ратковић, Марко, Херцеговци
 Сеферовић, Ђорђиана, Херцеговци
 Сеферовић, Нестор, Херцеговци
 Секуловић, Јово, Херцеговци
 Шимрак, Јово, Херцеговци

Станишић, Ђуро, Херцеговци
 Стефановић, др. Јово, Котор
 Стефановић, Михаел, Котор
 Стефановић, Ема, Котор
 Терзовић, Саво, Херцеговци
 Томановић, др. Лазо, Херцеговци
 Тошић, Петар, Херцеговци
 Тусуп, Косто, Херцеговци
 Васиљевић, Бранко, Херцеговци
 Васиљевић, Вељко, Херцеговци
 Вучковић, браћа, Котор
 Вујовић, Јован покојног Јована Херцеговци
 Вукасовић, Наталија, Котор
 Вукотић, С. Перо, Подгорица
 Вуксановић, Душан, Котор
 Вуксановић, Велиша, Цетиње
 Жуткић, Гојко, Котор

**КО НЕ ТРАЖИ НАТРАГ СВОЈУ ДЕДОВИНУ
 ТАЈ ДЕДОВИНУ СВОЈУ ПРЕПУШТА
 ХРВАТСКОЈ ДРЖАВИ.**

**МОЛЕ СЕ СВИ ЧИТАОЦИ ДА ПОМОГНУ ДА
 СЕ НАЂУ ДЕОНИЧАРИ ТО ЈЕСТ
 НАСЛЕДНИЦИ ДЕОНИЧАРА СРПСКЕ БАНКЕ.**

**ЗА РАЗЛИКУ ОД БАНАКА ПАВЕЛИЋА,
 БРОЗА, ТУЂМАНА И МИЛОШЕВИЋА
 У СРПСКОЈ БАНЦИ СЕ НИЈЕ КРАЛО.**

У СРПСКОЈ БАНЦИ СЕ НЕ КРАДЕ.

У СРПСКОЈ БАНЦИ СЕ НЕЂЕ КРАСТИ.

**ДУЖНОСТ И ЧАСТ СВАКОГ ДОБРО СТОЈЕЂЕГ
 СРБИНА ЈЕ ДА БУДЕ ДЕОНИЧАР СРПСКЕ
 БАНКЕ.**

Лист Српске Банке д.д. Загреб

Издаје једанпут месечно

Одговорни уредник: **Михаило Шашкијевић**, председник Управног одбора Српске Банке
 Претплата за земље Краљевине Југославије износи цену постарине. За иностранство 5 Еу, односно 5 US\$ по листу.

Повериоци за бивше земље Југославије:

Ђуро Зороја, Писа 436, 10000 Zagreb
Александар Коло, Бул. Михаила Пупина 123/21, 11000 Нови Београд

Јелена Табак, Златне Греде 7, 21000 Нови Сад
 За иностранство:

Michael Shaskevich, 9056 S. Pleasant Ave. Chicago, Ill., 60620-5510 USA; shaskevich@aol.com